

ÖĞRETMENLERİN PROGRAM OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINING TEACHERS' PROGRAM LITERACY LEVELS

İbrahim BİRİNCİ¹, Nadi ÖZEN², Çiğdem ÖZEN³

Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri

Makale Bilgileri   Özet

Geliş Tarihi

05.11.2022

Kabul Tarihi

05.11.2022

Anahtar Kelimeler

Okul,
Öğretmen,
Program,
Okuryazarlık.

Öğretmenlerin görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için iyi öğretmen yetiştirme programlarında yetiştirilmeleri gerekmektedir. İyi öğretmen yetiştirme programları tek başına yeterli olmayacaktır. Öğretmenler, sahada aktif olarak çalışırken, çalışmalarının ilerleyişini takip edebilmeli ve eğitim programlarını bilmelidir. Öğretmenlik, yüksek eğitim vasıfları gerektiren, insanın hayatındaki tüm sorumlulukları taşıyabilecek bir meslektir. Yapılan araştırmada öğretmenlerin program okuryazarlığıyla demografik özellikleri arasında bir ilişki tespit edilememiştir.

ArticleInfo

Received

05.11.2022

Accepted

05.11.2022

Keywords

School,
Teacher,
Program,
Literacy.

Abstract

Teachers need to be trained in good teacher training programs in order to fulfill their duties in the best way possible. Good teacher training programs alone will not be enough. Teachers should be able to follow the progress of their work and know the training programs while they are actively working in the field. Teaching is a profession that requires high educational qualifications and can carry all the responsibilities in a person's life. In the study, no relationship was found between the curriculum literacy of teachers and their demographic characteristics.

1. GİRİŞ

Öğretmenler kullandıkları programa ne kadar hızlı uyum sağarlarsa, planlı öğrenme o kadar hızlı gerçekleşecektir. Bu nedenle, öğretmenlerin politikaları anlamak ve uygulamak için daha fazla kaynağa sahip olması gerekir. Müfredat okuryazarlığı kavramını öğretmenlerin müfredat üzerindeki kontrolünü ve araçlarını ifade etmek için kullanabiliriz. Program okuryazarlığı kavramı, programla ilgili bilgi ve deneyime sahip olmak, programı bir eleştiri olarak görebilmek ve uygulamaya yönelik olarak programı yorumlamak olarak tanımlanabilir (Keskin, 2020). Program okuryazarlığı becerisine sahip öğretmenlerin, sistemi uygulamada

¹Atatürk Ortaokulu, İstanbul, e-mail: ibrahimpirinci@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2538-9430 (Corresponding Author)

²Silkar Günlükbaşı İlkokulu, Muğla, e-mail: nadi4806@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8191-938X

³Göcek Deniz Temiz İlkokulu, Muğla, e-mail: cinaozen48@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1689-2149

karşılaşabilecekleri sorunlarla kolaylıkla başa çıkacakları varsayılmaktadır. Geliştirilen planın öğretmenler tarafından aslına bağlı kalarak uygulanması, programa bağlılık temasının tanımı olarak ifade edilebilir (Bümen ve ark, 2014).

Bu açıdan bakıldığında, müfredata bağlılığın ifade ettiği anlamın, müfredatın hazırlandığı bağlam ile uygulandığı bağlam arasında ikisi arasında sürekli bir değişim süreci olduğunu görüyoruz. Alandaki politika belirleyiciler bu reform sürecinde başarılı olacak olan öğretmenler olduğu için, programı incelemeleri ve uygulama hakkında bilgi sahibi olmaları giderek önem kazanmaktadır (Yaşaroğlu ve Manav, 2015).

İnsanların sosyal becerileri kazanmada kullandıkları temel araç eğitim sistemidir (Senemoğlu, 1997). Programın sınıflarda uygulanmasında büyük rolü olan öğretmenlerimizin programın uygulanmasındaki amaçları bilmesi, programın içeriği hakkında bilgi sahibi olması ve programın nasıl uygulanacağını bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerimizin program bilgilerinin çok önemli olduğu söylenebilir.

1.1.Okuryazarlık Kavramları

Yazmanın başlangıcından bu yana bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma aracı olarak bilinen okuma yazma becerisi, günümüzde yapısını değiştirerek temel bir ifade ve iletişim becerisi olarak önemini korumaktadır. Aslında bunların anlam ve kapsamını aşan becerileri anlatan "okuryazarlık" bilgisi ile ayrı ayrı "bilgi" ve "yazma" becerileri 21. yüzyıl becerileri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Okuryazarlık, izolasyondan ziyade farklı bağlamlarda anlam bulan bir kavramdır. Bu nedenle birçok kavram gibi okuryazarlığı da bağlamından koparıp tek bir cümleyle anlatmak zordur. Kavramın kökeni olan İngilizce'de "okuma" ve "yazma" birbirinin yerine kullanılmakta ve "okuma" ve "yazma" temel dil becerileri (literacy) anlamında kullanılmaktadır; bu iki kelime "bilgi" olarak bir araya geldiklerinde farklı bir kelime olurlar (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010: 284).

Bu araştırmada okuma ve yazma becerisi kavramı "okuma" ve "yazma" kavramından çok "okuma ve yazma" anlamında kullanılmıştır. Okuryazarlık kavramı, temel dil becerilerinden daha geniştir ve toplumsal olarak anlamlı iletişim simgelerini kullanma becerisinin kazanılması olarak tanımlanmaktadır (Altun, 2002).

Genel olarak okuryazarlık, kişinin anladığı şeye kendi anlamını katarak ve bu bilgiyi iyi kullanarak nesnelere, olguları ve olayları ayrıntılı olarak anlayarak kendini ifade etme durumudur. Öte yandan okuryazarlık, insanın yaşadığı hayata ve bu hayata ait olan ve okuma

yazma faaliyetlerine eşlik eden olay ve olaylara ilişkin duygu ve anlayışlarıyla ilgili, toplumsal yaşamının tüm ilişkilerine anlam kazandıran bir kavramdır. (Aşıcı, 2009: 11).

Modern kullanımda okuma ve yazma kavramı çok geniş bir anlama sahiptir. Okuryazarlık, bilgi, medya, teknoloji vb. anlamı ve pratik kullanımı içerecek şekilde genişletildi (Spengler, 2004: 6).

1.2. Program Okuryazarlığı

Program okuryazarlığı, sürecin kavramsal bilgisini, kavramlar arasındaki ilişkileri, süreç yönetimini, süreç kararlarını ve politika fizibilitesini anlama ve süreci iletebilme anlamına gelir. Dolayısıyla program okuryazarlığı, toplumun bireyler için en önemli gördüğü değerleri ifade etmek için kullanılan sosyal ve toplumsal sözleşmeleri yansıtan bir politika konusu olarak tanımlanmaktadır (Bolat, 2017).

Ayrıca program okuryazarlığını eğitimde beklenen hedeflere ulaşmaya yardımcı olacak bir kavram olarak ele alırken Aslan ve Gürlen (2019) program okuryazarlığını program bilgisi, öğrenme sistemi ve işlemsel alt konular kavramı olarak tanımlamıştır. Okuma yazma literatürüne bakıldığında okuryazarlığın genel özellikleri şu şekildedir; bilgi, beceri, tutumlardır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010),

1.3. Araştırmanın Önemi

Okuryazarlık, okuryazarlığın anlam ifade eden bir kelime olarak farkında olma halidir. Bireyin günlük yaşama katılmasını ve etkin bir şekilde işlev görmesini sağlayabilen okuryazarlık düzeyidir. Fen eğitiminde okuryazarlık kavramının çeşitli tanımları yapılmıştır. Bu tanımlamaların nedeni değişen şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda gelişen bir okuryazarlık anlayışından kaynaklanmaktadır. Okuryazarlık kavramı sadece okuyup yazabilme ve imza atabilme olarak ifade edilirken, ülkeler okumanın gerektirdiği bilgi ve beceriler ve yazmanın gelişmesi nedeniyle farklı tanımlamışlardır.

Okuryazarlığı geliştirme düşüncesiyle literatüre eklenen bir diğer kavram da eleştirel okuryazarlıktır. Eleştirel okuryazarlık, metin ve anlamı ile eleştirel bir ilişkinin ötesine geçen bir uygulamadır ve vaka bazında analizin politik bir uygulamasıdır. Eleştirel okuryazarlık, bilgiye farklı şekillerde yaklaşmayı gerektirir.

Eleştirel okuryazarlık, bireyi sürece aktif olarak katılmaya ve gizli bilgilere erişmeye teşvik eder. Görsel okuryazarlık, görsel mesajları anlamlandırma ve anlayışlı mesajlar oluşturma yeteneğidir. Bireylerin görsel nesnelere dayalı kavramlar oluşturabilme becerisi görsel okuryazarlık olarak tanımlanabilir.

Görsel okuryazarlık aynı zamanda insanların değişmesine ve daha iyi görsel kullanıcılar haline gelmesine yardımcı olur. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı kavramı literatürde bilgi okuryazarlığı, bilgi işlem ortamlarında ve teknolojiye öğrenme gibi bütünleşik bir bilgi bağlamı olarak tanımlanmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, elektronik ortamda bilgiye ulaşmayı, ulaşılan bilgiyi anlamlandırmayı ve elektronik ortamda veriyi işlemeyi sağlayan beceri ve tutumlar olarak da tanımlanabilir.

Program tasarlama becerisi, öğretmenlerin sahip olması gereken becerilerden biridir. Programın farkındalığı, öğretmenlerin programı uygulamalarında büyük rol oynamaktadır. Çünkü programları eğitim sistemine anlatmanın anahtarı öğretmenlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin müfredatı anlaması, analiz etmesi ve uygulaması yani politika uzmanı olması politikaların sisteme doğru bir şekilde yansıtılması açısından önemlidir. Programlama becerilerini geliştirmek için, öğretmenlerin müdahalenin dayandığı felsefeyi, müdahalenin unsurlarını ve bu unsurlar arasındaki ilişkileri anlayabilmeleri gerekir. Literatürde buna işlevsel okuryazarlık denir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Çalışmada öğretmenlerin program okuryazarlıkları ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin program okuryazarlığının demografik özellikleriyle arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Program okuryazarlık düzeyi yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Program okuryazarlık düzeyi cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Program okuryazarlık düzeyi medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Program okuryazarlık düzeyi eğitim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Program okuryazarlık düzeyi okuldaki görev süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Program okuryazarlık düzeyi meslekteki görev süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Yapılan araştırmada öğretmenlerin program okuryazarlıklarıyla demografik özelliklerinin tespit edilmesi ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak sonuca ulaştırılmıştır (Karasar, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklem grubunda Muğla ili Fethiye İlçesinde görev yapan toplam 222 öğretmen bulunmaktadır. Katılımcıların cinsiyet özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın	Erkek	f	%
	f	f	f	%
	126	96	222	100

Tablo 1 incelendiğinde 126 kadın katılımcı, 96 erkek katılımcı olmak üzere toplam 222 kişilik çalışma grubunun olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği: Araştırmada Bolat (2017) tarafından geliştirilen "Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılmıştır. 29 madden oluşan ölçekte 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçek, okuma ve yazma olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutların madde numaraları aşağıda gösterilmiştir (Kana vd., 2018: 236-238):

- Okuma: 1., 2., 3.,4., 5.,6., 7., 8., 9.,10., 11., 12., 13., 14., 15 maddeler,
- Yazma:16., 17., 18., 19, 20., 21., 22., 23., 24., 25., 16., 27., 28., 29. maddeler,

Araştırmada, Crobach Alpha güvenirlik katsayısı 0.940 olarak belirlenmiştir. Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin iki faktörden oluşarak varyansın % 43.54’ünü açıkladığı anlaşılmıştır. Ölçeğin tamamının Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı ise 0.940’ dır. Alt faktörlerin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayıları ise “okuma” faktörü için 0.888 ve “yazma” faktörü için 0.907 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen uyum değerlerine göre model uyumluluğu istatistiksel olarak kabul edilebilir düzeydedir. Ölçeğin maddelere ait faktör yükleri ile madde – toplam korelasyonlarının hesaplanması sonucunda maddelerin yeterli geçerlik düzeyinde olduğu ve her bir maddenin ölçek ile yeteri düzeyde ilişkili olduğu anlaşılmıştır (Bolat, 2017: 134-135).

2.4. Veri Toplama Süreci

Anketler Google Form ile İstanbul ilindeki öğretmenlere ulaştırılmıştır.

2.5. Veri Analizi

SPSS 26.0 istatistik programı kullanılarak ölçek soruları T-testi ve Anova testiyle sonuca ulaştırılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Program Okuryazarlığının Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	F	p
Okuma	25-35	25-35	47	4,7645	2,347	,098
	36-45	36-45	128	4,5760		
	46-60	46-60	47	4,6213		
Yazma	25-35	47	4,7097	,46848	3,423	,034
	36-45	128	4,4515	,61823		
	46-60	47	4,4848	,59463		

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazma puanının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Program okuryazarlığının Cinsiyet Açısından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Okuma	Kadın	126	4,6148	,53870	-3,355	,735
	Erkek	96	4,6396	,48070		
Yazma	Kadın	126	4,4654	,59300	-1,382	,802
	Erkek	96	4,5759	,58598		

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazmanın cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının medeni duruma göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T-testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Program Okuryazarlığının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Okuma	Bekar	178	4,6082	,53416	-1,009	,299
	Evli	44	4,6955	,41730		
Yazma	Bekar	178	4,4751	,59680	-1,942	,409
	Evli	44	4,6672	,54767		

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazmanın medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Program Okuryazarlığının Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Okuma	Lisans	178	4,6082	,53416	-1,009	,299
	Yüksek Lisans	44	4,6955	,41730		
Yazma	Lisans	178	4,4751	,59680	-1,942	,409
	Yüksek Lisans	44	4,6672	,54767		

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazmanın eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının okulda görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Program Okuryazarlığının Okulda Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Yapılan Süre	n	Ort.	ss	F	p
Okuma	1-5 yıl	106	4,5849	,50145	2,746	,044
	6-10 yıl	70	4,5667	,61894		
	11-20 yıl	42	4,7905	,28383		
	21 yıl ve üzeri	4	5,0000	,00000		
Yazma	1-5 yıl	106	4,4778	,58805	1,960	,121
	6-10 yıl	70	4,4592	,68237		
	11-20 yıl	42	4,6463	,40650		
	21 yıl ve üzeri	4	5,0000	,00000		

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazmanın okulda görev yapma süresi durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Program okuryazarlığının meslekte görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Program Okuryazarlığının Meslekte Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Meslekte Görev Yapılan Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Okuma	1-6 yıl	21	4,6921	,34927	,720	,541
	7-11 yıl	39	4,6718	,46046		
	12-19 yıl	109	4,6373	,47353		
	20 ve üzeri	53	4,5409	,66470		
Yazma	1-6 yıl	21	4,5204	,68480	1,209	,307
	7-11 yıl	39	4,6172	,51832		
	12-19 yıl	109	4,5341	,50541		
	20 ve üzeri	53	4,3908	,74424		

Analiz sonuçlarına okuma ve yazmanın meslekte görev yapma süresi durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin okuryazarlık konusunda yetkin bir program eğitimcisi olabilmesi için programı uygulayan öğretmenlerin programı uygulama konusunda yetkin olması, program

uygulamasının evrensel standart türlerini karşılaması, mükemmel bir sistemden çok basit bir sistem olması, programın çıktıları doğru belirlenmeli, öğretmenler programı bilgi, beceri ve tutumlar açısından etkili bir şekilde uygulamalıdır.

Analiz sonuçlarına göre okuma ve yazma puanının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Mansuroğlu (2019); Erdem ve Eğmir (2018) ve Bolat (2017) yaptıkları farklı araştırmalarda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Bu sonuçlar araştırmacının sonuçlarını desteklemektedir. Eskiocak, (2005) ise öğretmenlerin yaşlarının artması ile eğitim programına yönelik daha olumlu yaklaşıtlarını belirlemiştir.

Okuma ve yazmanın cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen sonuçlar ile uyumlu araştırmalar bulunmaktadır. Erdem ve Eğmir'in (2018) öğretmen adaylarına, Aslan (2018) ise öğretmenlere yönelik yaptıkları araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Buna karşılık Akpınar (2020) ve Erdamar (2020)erkek öğretmenlerin program okuryazarlık algı düzeylerinin, kadın sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Okuma ve yazmanın medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Akpınar (2020) ve Erdamar (2020) öğretmenlerin medeni durumlarına göre program okuryazarlıklarının farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar araştırmacının sonuçlarını desteklemektedir.

Okuma ve yazmanın eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Okuma ve yazmanın okulda göre yapma süresi durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Okuma ve yazmanın meslekte görev yapma süresi durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Aslan ve Gürlen (2018) öğretmenlerin okulda hizmet yılı değişkenine göre program okuryazarlık düzeylerinin farklılaşmadığını belirlemiştir. Öğretmenlerin okulda çalışma yıllarının program okuryazarlıklarına etkisinin olmadığı söylenebilir.

4.1. Öneriler

Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeylerinin gelişmesi için çeşitli etkinlikler düzenlenebilir.

Okul yöneticileri program okuryazarlığı konusunda öğretmenlerle daha sık iletişime geçebilirler.

Çalışmanın örneklem grubu İstanbul ili ile sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda farklı iller de dahil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, B. (2015). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Data Yayınları.
- Altun, A. (2002). *E-okuryazarlık. açık ve uzaktan eğitim sempozyumu, 23-25 Mayıs, 2002 Anadolu Üniversitesi, Eskişehir*.
- Aslan, S. ve Gürten, E. (2018). Ortaokul Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Düzeyleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1): 171-186.
- Aslan, S. ve Gürten, E. (2019). Üç boyutlu sanal öğrenme ortamında 5. sınıf düzeyinde kesirlerin öğretimi: second life örneği, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 171-186.
- Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 9-26.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *International Periodica for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12 (18): 121-138
- Bolat, Y. (2017). Eğitim Programı Okuryazarlığı Kavramı ve Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği. *International Periodica for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12 (18): 121-138.
- Bümen, N.T., Çakar, E. ve Yıldız, D.G. (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etmenler kuram ve uygulamada. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1):203-228.
- Erdamar, F. S. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık algıları ve ilkökul yöneticilerinin öğretmenlerin program okuryazarlık becerisine yönelik algılarının ilerlemeci felsefe bağlamında analizi* (doktora tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Erdem, C. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Okuryazarlığı Düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2):, 123-138.
- Eskiocak, S. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin öğretimi planlama aşamasında karar verme sürecine etki eden etmenlerin analizi* (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karasar N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Keskin, A. (2020). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi*. (doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S. (2010). *21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi*. TÜBAR-XXVIII. 283-298.
- Mansuroğlu, C. (2019). *Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlıkları ile yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi* (yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*, Ankara: Spot Matbaacılık.

Spengler, S. (2004). *Educators' perceptions of a 21st century digital literacy framework*. Degree of doctor of Education. Walden University College of Education.

Yaşaroğlu, C. ve Manav, F. (2015). Öğretim programına bağlılık ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Inerjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 247-258.